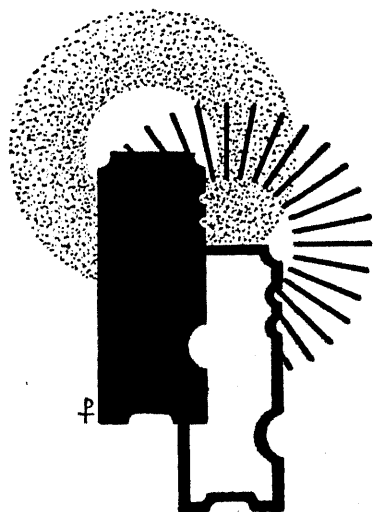

EESTI GRAAFIKA

1. VIHK 1930

EESTI
GRAAFIKA- JA RAAMATU
KÕITMISTÖÖSTUSE
ETTEVÕTJATE ÜHING
&
GRAAFIKATÖÖSTUSE
JUHTIDE ÜHING
»POLIGRAAF«

G. M. B. H.

GEBRÜDER SCHMIDT DRUCKFARBENFABRIKEN

BERLIN — HEINERSDORF
FRANKFURT A.M./WEST

SOOVITAME LADUST:

ROTATSIIONIVÄRVE • RAAMATUTRÜKIVÄRVE • KIVITRÜKIVÄRVE • OFFSET-
VÄRVE • PLEKITRÜKIVÄRVE • NORMAALVÄRVE • TOON- JA DOPPELTOON-
VÄRVE • KLANTSVÄRVE • PLAKATIVÄRVE • KATTEVÄRVE • KOPIIRVÄRVE
• PRONKSID IGAS VÄRVIS • LINAÖLI VÄRNITSAT IGAS PAKSUSES •
KLANTSVÄRNITS • KUIVATUSVÄRNITS • PRONKSIVÄRNITS • KULLAVÄRNITS
• OFFSETPASTA • TRÜKIPASTA • SICCATIIV •

Ainuesindus ja ladu:

Herbert F. Dunkel & Ko.
Tallinn, Lai 1, tel. (2)30-85

**FELIX
BOTTCHER
LEIPZIG**

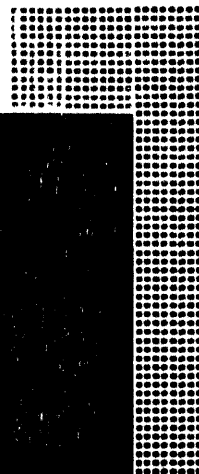
ORIGINAAL FELIX BOTTCHER
VALTSIMASSE **

ROTATSIIONIDE JA KIIRPRESSIDE JAOKS
SAMUTI LISAMASSE

ALATI LADUS SAADAVAL

AINUESINDUS JA LADU:

Herbert F. Dunkel & Ko.
TALLINN, LAI TÄN. 1 :: TELEFON (2)30-85

~~Stuudio- ja Raamatuköitmis- ja Raamatuköitmis- ja Raamatuköitmis-~~

Raam. 194

194

I VIHK 1930

Eesti Graafika

EESTI GRAAFIKA- JA RAAMATUKÖITMISTÖÖSTUSE ETTEVÖTJATE ÜHING

&

GRAAFIKATÖÖSTUSE JUHTIDE ÜHING „POLIGRAAF“

**

„Eesti Graafika“ lugejaile.

Maikuul 1930.

Uuesti ilmub „Eesti Graafika“ oma lugejate, Eesti trükitöösturite ja trükitööstusest huvitatud isikute ette.

Kuna praegusel ajal trükitööstus kogu maailmas suuri edusamme teeb niihästi tehniliste abinõude kui ka uute töötamisviiside ja töö organiseerimise alal, siis ei tohi Eesti trükitööstus eemal-seisja osas olla ja teadmatuses seista kõigest sellest, mis sünnib teiste maade trükitööstusis.

Ei ole kõigil võimalik kalleid välismaade eri-ajakirju tellida ja neid lugeda, millele isegi keele oskus sagedasti võib olla takistuseks. Seepärast on tarvis, et meil oma tarvete kohaselt häälekandja ja olukordi selgitav ajakiri ilmuks. Eesti Graafika- ja Raamatuköitmis-tööstuse Ettevõtjate Ühing on ju aastaid selles teadlik olnud, kuid on pidanud suurte kulude pärast hea mõtte teostamisest tagasi hoiduma. Ühisel jõul aga graafikatööstuse juhtide ühingu „Poligraafiga“ ja loodetava lugejaskonna poolehoiuga loodavad väljaandjad kõigist takistustest üle saada.

Kuna Eesti Graafika- ja Raamatuköitmis-tööstuse Ettevõtjate Ühing ka ülemaailmalise trükitöösturite keskorganisatsiooni liige on, siis võime loota, et meie ka sealt Eesti trükitööstureile mõnegi kasuliku teate ja näpunäite võime tuua.

Käesolev aasta toob meile veel kahe ettevõtte poolest elavust ja huvi meie tegevusse. Eesti Graafika- ja Raamatuköitmis-tööstuse Ettevõtjate Ühing korraldab k. a. 31. mail,

1. ja 2. juunil esimese Soome, Läti ja Eesti trükitöösturite kongressi Tallinnas, kuhu naaberriikide esindajad suurel hulgal on lubanud ilmuda. Kongressil kantakse ette huvitavaid trükitööstust käsitavaid referaate ja arutatakse küsimusi, missugused on tähtsad meile kõigile. Ühtlasi on võimalus meil sõprussidemeid luua meie ametivendadega Soomest ja Lätist.

Samal ajal korraldatakse Tallinnas Börsisaalis esimene Eesti trükitööde näitus, mis kestab kuni 7. juunini. Selle näituse eeltööd on käimas ja võib loota, et ükski Eestis olev trükikoda oma töid ei jäta sinna saatmata. Näitus iseendast ei ole sarnane, kus üks töökoda teisega võistleb, vaid see peab meile pakkuma üldpildi meie trükitööstuse edenemisest algpäevist tänase päevani. Seepärast, väga lugupeetud ametivennad, loodame kindlasti teie rohkearvulise ilmumise peale kongressile ja teie suurearvulisele ilusate tööde esinemisele näitusel!

Olgu käesolev aasta suureks ja põhjalikuks pöörde-aastaks paremusele Eesti trükitööstuses. Organiseerugem ise oma organisatsiooni ümber ja katsugem ühisel jõul ja nõul paremale ja kõrgemale järjele tõsta trükikunsti Eestis. Ühtlasi loogem seega ka kindlam äriline alus sellele nii tähtsale tööstusharule rahva majanduslikus ja kultuurilises elus.

Selleks kõigeiks tahab kaasa aidata „Eesti Graafika“.

Fr. U.

Asugem oskussõnade loomisele.

E. Roosik.

Meie keel areneb viimasel ajal silmnähtavalt, aga kahjuks ei pea selle arenemiskäiguga ühtlast sammu trükitehniliste oskussõnade tekkimine. Täiesti söödis seisavad typo-, lito- ja tsinkograafia kui ka köitmise alad; nad vajavad harivat kätt, — nad ootavad omapäraseid väljendusvorme. Nende puudumise põhjus peitub mitmel pool: esiteks ta seisab selles, et keeleuundajad pole mitte küllalt ühel ehk teisel tehnika alal asjatundjad, ega oma järelikult oskussõnade loomise vastu erilist huvi. Teiseks ei ole neil aladel tegutsejatel oma ametiala vastu ses mõttes küllalt lugupidamist ja püüdu, et selle arendamiseks kaasa aidata. See väljendub igal sammul, kuna neil on täitsa ükskõik, missuguses vigases keeles nad oma mõtteid avaldavad. Ei ole sellest liig palju aega tagasi, kus igaüks veel „setzis“, „umbrechis“, „zurichtis“, „nageldas“, „ülesstossis“, millised sõnad ainult aegapidi on omapärasemateks muutunud. Sarnased „pärlid“ mõjusid iga vähegi oma keelt armastajale kõrvalopsuna, kes healmeel oleks tahtnud näha omakeelseid terminisi selles segaduses. Asjale loodeti parandust, kui 1923/24. a. trükitehniline ajakiri „Eesti Graafika“ ilmuma hakkas. See pidi uueks teerajajaks saama, mis meid nimetatud Babiloni keelte segadusest välja aitaks. Ja tõesti, alguses oli hoogu ja tahtet ses asjas edasi püüda ja jõuda. Kahjuks ei jäänud ka siin pettumused läbi elamata, kuna sellele heale algatusele liig vähesel arvul kaasatõmbajaid leidis. See hoog vaibus veel eriti, kui „E. Gr.“ ilmumine seisma jäi. Tuleb võtta kahjuks tõsiasjana, et meie oma ala vastu liig vähe huvi tunneme; teisiti nähet seletada on võimata. Meie tehnilise pere hulgas on kaunis koguke arusaajaid ja teovõimsaid mehi, kes võiks selle hea asja kasuks mõndagi teha. Nii mõnegagi ses asjus mõtteid vahetades kuuled päris omapäraseid vas-

tuväiteid, nimelt, et sõnu peab tegelik elu ise tekitama ehk jälle, et nende loomiseks ainult keeleteadlane kohane olevat j. n. e. Aga millal jõuab siis uus sõna tõeliselt tekkida ja seega elujõuliseks muutuda, kui isegi mõned meie tehnilised jõud, ka siis veel, kui meil omapäraseid sõnad juba olemas, ikka vana viisi ladu „durchschiessivad“, „einzugi“ ja „absatzi“ teevad ning „halbfette liinid“ tarvitavad?! Kui kaua mõeldakse veel sarnast rada edasi tammuda? Miks hoitakse neist vanust ja võõraist väljendusvormest sarnase kramplikusega kinni, ning tihti isegi nagu mingit vana traditsiooni eelistades. Võidakse ju vastu rääkida, et aastate harjumus toob paratamatult võõrapäraseid oskussõnad suhu. Sarnase sissejuurdunud pahe vastu peab kindlasti võitlema juba seepärast, et üles näidata lugupidamist oma emakeele vastu. Üksikult siin palju teha ei ole, küll aga tervel asjahuviliste kogul. Oma õppivale noorsoole peame võõrakeelsete „värdjate“ asemele omapäraseid sõnad looma, see on algelisem nõue edasijõudmiseks. Ja seda peame ise tegema, mitte keeleteadlasile lootma jäädes; tunneme ju meie ise sellest peamist puudust. Kui meie praeguse olukorra juure edasi seisma jääme, siis saame kaua oodata, kuni asi iseenesest nihkuma hakkab.

Et sarnane töö ühe-kahe inimese jõule ei vasta, selleks moodustati „Poligraafi“ juhatusest komisjon, kes sõnade loomisele asub ja „Eesti Graafika“ veergudel neid asjaosalistele teatavaks teeb. Nende loomisel tuleb paratamata teinekord isegi „katsejänesena“ mõnda sõna ilma saata, sest parem olgu üks halb aga omapärane sõna võõrakeelse moonutuse asemel seniks, kuni uus ja parem loodud. Selle uue parema eest tuleks aga tervel „Eesti Graafika“ ringkonnal hoolitseda seega, et sõnade suhtes seisukoht võetaks ja oma arvamised komisjonile teatavaks tehtaks.

Kõik trükistöösturid

ja sellel alal juhtivatele kohtadel tegutsejad, kirjutagu käesoleva aasta kuupäevad — **31. mai, 1. ja 2. juuni** oma märkmikusse silmapaistvale kohale, sest neil päevil peetakse **Tallinnas Esmene Soome-Saati-Eesti trükistöösturite Kongress** ja sellelt ei tohi ükski trükistööstur puududa.

See kaastöö, tulgu ta „Eesti Graafika“ või trükitööliste ringkonna poolt, olgu ühteviisi südamest tervitatud. Sest ainult sarnaselt toimides tõmbame suuremaid ametivendade ringkondi kaasaaitajateks sellele ülitähtsale tööle. Meie püüd peab olema nii kaua kihustööd teha, kuni kõik tehnilised jõud, — ja kuna see küsimus mitte ainult üht ringkonda ei puuduta ega ainult selle asi ei ole, — siis ka töölisingkonnast agaramad mehed oskussõnade loomisele ülesvirgutatud on. Sel teel saaksime siis viimati ka nii kaugele, et võiksime need oskussõnad keeleteadlase kätte anda viimistlemiseks, kes need siis lõplikult läbi vaataks, siluks ja tarvitamiskõlblikuks teeks. Peale sel moel saadud sõnadekogu, mida tuleb Eesti graafikatööstuse teadmiste nurgakiviks lugeda, võime alles tõsiselt asuda

järgmise põlevama küsimuse juure, — nimelt oma tehnilise kirjavara soetamisele. Ilma oskussõnadeta aga osutuks see küsimus liig varaseks, sest tehnilise kirjavara kallale asudes pörkaksime ju igal sammul raskustega kokku — puuduvad üldtunnustatud sõnad. Sarnase tehnilise kirjavara peale mõelda, kus oskussõnad alles arenemise järgus esinevad ja neid pealegi igauhe poolt isesugusel viisil väljendatakse, — see suurendab vaid arusaamatusi ja tekitab segadust, pealegi raiskab palju tõsist tööjõudu. Seepärast kõik jõud ja energia oskussõnade loomisele, mille heaks läbiviimiseks meil kindel usk olgu. Näidaku juba lähem tulevik, et käesolev kirjutus mitte ainult hüüdjaks hääleks ei jääks, vaid vastukaja leiaks kõigi ringkondade sellekohaste püüete näol.

Kuis on lugu meie klišeedega.

P. Treumann.

Nagu trükitööstuses osaliselt, nii ka teistes sellega lähedalt seotud tööstusharudes on maad võtnud põhimõte, et võistelda tuleb mitte tööheaduses vaid hindade odavuses.

See on üks vildakamaid seisukohti, kuna ju käegakatsutav, et töö kvaliteet odavate hindade juures peab kannatama. Keegi ei saa ometi midagi muudu, et seda poolmuudu võiks edasi anda. Teha „odavalt ja hästi“ — see ütetus kõlab absurdina, ega pole kooskõlas praktilise ja loogilise mõistega ning võib vaid laadakaupade väljapakumisel ostjate meeli kõditada. —

Et trükitööde kaunistamine piltidega meie oludes peajasjalikult sünnib tsinkograafia abil ja ka tulevikus vist nii saab olema (— vaevalt suudaksime meie üleval pidada kalleid sügavtrüki ja teisi keerukaid pilditrüki seadiseid—), siis tsinkograafiad ka peavad sellega leppima, et trükitööstus neilt nõuab parimat, mida üldse võimalik anda sellel alal. On ju teada, et trükija kõige parema oskuse juures, paremate masinate ja värvide tarvitades, ei suuda paberile võluda kaunist pilti, kui kliše on „räbal“. Ja et kliše pahatihti „räbal“ on, sellele ei hakka vist tsinkograafidki vastu vaidlema.

Ma ei usaldaks arvustama hakata klišeevalmistamise optilist-keemilist külge, kuna see on „teadus“ oma ette ja selle kallale võib asuda samuti „suurte teadmistega“ sellel alal

ütlen vaid nii palju, et ärgutsinkograafid kõiki vigu, mis hiljem trükkimisel kliše juures nähtavale tulevad, halva originaali süüks ajagu.

Mis mul klišeede suhtes esijärgus südamele pakitses, oli — kliše alus.

Armsad ametivennad tsinkograafia alalt! Soetage omale kuivatisruumid ja laduge need täis tihedaid ja „nässakaid“ kase laudu. Tarvitage neid arvestusega, et kliše alla pandav plokk oleks vähemalt pool aastat (ehk kas või terve aasta!) teie kuivatisruumis seisnud ja järelikult absoluutselt kuiv. Raken-dage oma oskus ja võime selleks, et me saaksime kõrguselt võimalikult täpsad ja nurgilt vinklis plökid, mis ei vedrutaks trükimasina silindri all nagu täispuhutud kummi padjad. Sest tõesti, kui teie seda peate ülearseks, siis meie, trükkijad, näitame alati sõrmega teie peale, kui meile tehakse etteheiteid halva pildi pärast. Teisiti siin toimida ei luba meie enese-armastus ja õiglusetunne.

Klišeedega tuleb tänapäeva trükitööstusel meil pea igal sammul tegemist teha, kuid juhu-seid, kus trükkijal kliše plöki kallal raspeldada, kratsida ja kleepida ei tuleks võib ühe-käe sõrmedel üles lugeda.

Pole kuigi raske, kui seda vaja peaks olema tagasi tõrjuda püüded tembeldada neid ridu

Pikk tänav 2

Telefon 11-08

Tallinna Eesti Kirjastus-Ühisus

*Graafikatööstus valmistab
kõige kiiremalt ja odavamalt
igasuguseid aktsidents-, raamatu-,
kivi-, offset- ja rotatsioon-trükitõid,
klischeesid ja raamatukõitmistõid*

RAAMATU-, AKTSIDENTS-, KIVI-,
OFFSET- JA ROTATSIOONTRÜKI-
KODA; STEREOTÜÜPIA; TSINKO-
GRAAFIA; RAAMATUKÕITEKODA

**TALLINNA EESTI
KIRJASTUS-ÜHISUS**

PIKK TÄNAV 2, KÕNETRAAT 11-08
HINNAD VÄGA MÕÕDUKAD, TELLIMISTE
TÄITMINE KORRALIK, KÕIGE SOODSAM
TELLIMISKOHT IGALE HÄÄ TÖÖ NÕUDJALE

sama grotesk-kirjadega. Suurärnid, nagu Bauersche Gieserei, Stempel, Klingspor, Ludwig & Mayer, Schelter & Giesecke ja viimasena Berthold, esinesid igauks uue grotesk-kirjaga. Kokkuvõttes ei saa öelda, et uute kirjade juures oleks läbilõõnud kalduvus õrnema joone poole, nagu peale ilmasõda antiikvas; nad on valmistatud mitmesuguses joonejämeduses, ja ka laiuse poolest mitmekesised, et vastata igasugustele nõuetele. Uuendus puutub peaaesjalikult suurtähti, millede juures esineb mitmesugune tähelaius, näit. kitsad E, F, H, P, R, S, L, laiad O, U, N, G, C, nagu uute antiikva-kirjadegi juures viimasel ajal näeme. Võttes kõne alla uusi kirju üksikult, teeme seda Bauersche Gieserei Futura-Groteskiga, kui nii öelda teerajajaga uustulnukute seas. Nimetatud kiri, graafik

Erinnerung

Futura-Grotesk

Paul Renneri joonistatud, esineb õige väheste uuendustega, ja nimelt i, u ja r juures. i-tähe uuendus on ümmargune ja õige kaugel seisev pea. See on väga otstarbekohane eriti nonpareille-mõõdu juures, sest vanemad groteskid kannatasid selle puuduse all, et i sulas oma peaga ühte ja esines tihti kui l. Futura-Groteskis pole seda puudust. u-le on antud suure „u“ kuju ja „r“ esines õige omapärasena: r. Kui võtta arvesse, et nimetatud kirjas esinevad kõik teised tähed aegade jooksul kindlaks kujunenud näol, siis on need omalaadsed u ja r õige võõrad teiste seas. □

joonistatud, ja Stempeli „Elegant-Grotesk“, joonistanud Möhring. Mõlemad kirjad on joone poolest õrnad ja elegantsed ja suurtähed esinevad eelpoolnimetatud mitmesuguses laiuses suuremal määral kui ühegi teise

LEICHTE KABEL

in der kaufmännischen Tagesdrucksache
in der auffallenden Ankündigung
im feinen Bilderkatalog

groteski juures. Kabelile on omapärase lisandusena ilmunud ümmargused suurtähed: A, E, F, K, V, W. Nimetatud uuendust ei saa pidada sobivaks: Unziali laadilised suurtähed on groteskis võõrad ja raskemini loetavad. Ebaõnnestumaks peab pidama F tähte, mis näib olema ennem mõni konks kui F. Teised eelpool loetletud groteskid on vähem silmapaistvad uuendustelt ja omapärasuseelt ja kõige vähemal määral on seda kõige hilisem ja uuem — Berthold-Grotesk. Sellest hoolimata on viimane igapidi ajakohane ja selge kiri, mis teistest omasugustest otstarbesuse poolest taha ei jää.

Need uuenduskatsed ja üksteisele sarnanevate uute kirjade rohkel arvul ilmumine on põhjendatud suure võistlusega Saksa kirjavalamis-suurärnade vahel. Ladumasinad on võtnud neilt pea-ülespidamisharu — raamatukirjade valmistamise — ja kui ühel äril õnnes-

ELEGANT GROTESK

Nähtavasti on sellest aru saanud ka kirjavalmistaja äri ise, uuemates valangutes on kadunud see r ja asendatud harilikku r-ga. Järele on jäänud ainult u.

Teistest uudis-groteskidest paistavad silma veel Klingspori „Kabel“, Rudolf Kochi

tub valmistada aktsidents-kirja, mis leiab rohkelt ostjaid, siis püüavad teised esineda umbes samasugusega, et ka võita turgu. Majanduslikult on see nähtus väga ebaratsionaalne ja kahjulik kui üleproduktioon kirjaturul.

*

Mitmesugust.

*

Karistus halva käsikirja eest. Norra parlament on hiljuti vastu võtnud seaduse, milles ettenähaakse karistust arstile, kellelt väljaantud rohutäht on sedavõrt arusaamatult ja segaselt kirjutatud, et selle lugemine rohuvalmistajale raskusi sünnitab. Rohutäht peab olema kirjutatud korralliku, selgeltloetava käekirjaga, et ei tuleks eksimusi rohu kokkuseadmisel, millel võivad olla väga kurvad tagajärjed rohuarvitaaja suhtes.

Seda väljavõtet äratuues „Kl. Dr.-Anz.“ lisab juure, et kuis oleks, kui saaks sarnase seaduse paraagraafi alla paigutada kõiki neid redaktoreid, aja- ja muud kirjanikke, kel kombeks oma mõtteid hieroglifidena paberile märkida, mis hiljem ladujale ja korrektoreile lõpmata peavalu teevad. — Suure ajakulu kõrval, mis niisuguse käsikirja ladumise-lugemisega seotud, lipsab sinna ka hõlpsamini kui muidu mõni paras „trükivea sarvik“ sisse, mille pärast sagedasti pahandust palju. —nn.

*

Raamat ilma sõnadeta. Inglise on turule lasknud raamatu, milles pole ainustki sõna. Raamatu sisuks on romaan ja selle terve tegevus on edasianud ainult piltide näol. — Mis ütlevad kirjaladud selle kohta. —nn.

*

Pole midagi uut taeva all. Trükitöösturid, kurttes töö vähesuse üle, nimetavad vahel üheks selle põhjuseks seda, et igasugused ametiasutused, vallavalitsuste kantseleid ja teised trükitööde tellimised sel teel kõrvale hoiavad, et ise kummitemplite ja muude primitiivsete abinõude varal oma kirjalangid, kviitungid j. m. valmis „trükivad“.

See on üpris kurb nähtus, aga kahjuks pole siin kellegi midagi ette heita. Kui isad toimisid nii, miks ei võiks siis pojad samuti teha. Ühe sõnaga: See on pärandatud harjumus, millest lahti saada väga raske.

Üht „ajaloolist“ asjalist tõendust ülalõeldu kinutuseks omab A.-S. „Ühiselu“ trükikoda oma

„muinsusvarade“ seas. See on üks isevärki „trükimasin“, mis tõenäoliselt kodumaa tööstuse produkt ja mille ehituse aastaks võiks märkida 1880.

Selle masina omanikuks või kasutajaks arvata-vasti omal ajal on olnud Eestimaa Kirjanduse Selts, kes tema abil oma trükitööd „valmis vorpis“. Eriti huvitav on see „masin“ selle poolest, et seal sees on ladu vorm koosoleku kutses, mis kannab kuupäeva 14. oktoober 1885. (Toome selle tolleaegse „laoproovira“ sinkkohal ära.)

Östl. Literarische Gesellschaft.

Section für angewandte Mathematik
und Technik.

Montag, den 14/10 1885, Abends 7 Uhr.

VERSAMMLUNG

Tagesordnung:

Einladung und Tagesordnung sind fortan
Sonntags in den Zeitungen zu finden.

Um recht zahlreiche Beteiligung bitten

der Vorstand.

Võib vist liialduseta öelda, et see on meil Eestis kõige vanem vorm, mis üle 45 aasta originaalladuna alal hoidunud. Ka oleks huvitav teada, mil teel ta sinna pressis on sattunud — trükikoda ta enesest ometi ei moodusta. —nn.

**Eesti Graafika- ja Raamatukõitmis-
tööstuse Ettevõtjate Ühing.**

*

Ühingu järjekorraline aasta-peakoosolek peeti ära 31. märtsil 1930. a. kell 6 õhtul Tall. Eesti K.-ü. „Päevalehe“ kontori ruumides.

Päevakorras: 1) juhataja ja protokollikirjutaja valimine; 2) 1929. a. aruanne; 3) 1930. a. eelarve;

4) valimised põhikirja järele; 5) kongressi küsimusi; 6) trükitööde näituse korraldamine; 7) ajakirja küsimusi; 8) jooksvaid küsimusi.

Ühingu esimees Fr. Uibopuu avab koosoleku ja jääb ühisel poolthääletusel koosoleku juhatajaks. Protokollib ühingu kirjatoimetaja P. Treumann.

Andes lühikese ülevaate ühingu 1929. aasta tegevusest esimees toonitab, et läinud aastal olla märgata paranemise tendentsi tööproduktiviteedi suhtes. Arvab, et sellele nähtusele on omajagu kaasa mõjunud viimased sündmused, mis ettevõtjate ja tööliste vahel mitmeti selgust toonud, kuna kõrvale on jäänud paljud poolvägivaldselt peale surutud kohustused, mis igal juhul tege-liku eluga hästi ei sobinud. Ka töölisel, nähtavasti, hakkavad sellest aru saama ning püüavad ikka enam ja enam kohaneda seisukorrale.

Avaldades mõtteid praeguste trükitööde hindade üle, mis peaaegu igas trükikojas erisugused, loodab ühingu esimees, et trükitöösturid lähemas tule-

vikus ka sellesse korrasusse seisukorda parandust tuua suudavad.

Kuna kõik trükitööstuse päevaküsimused iseloomult laialtulatavlikud ja suure tähtsusega, siis, et nende kohta võetud seisukohad oleksid võimaluse järele samuti kõigi asjaosaliste arvamustega ja soovidega kooskõlas, selleks Eesti Graafika- ja Raamatuköitmistööstuse Ettevõtjate Ühingu poolt on ülestõstetud Soome-Läti-Eesti trükitöösturite kongressi mõte, mis naabritele teatavaks tehtud ja mis nende poolt elavat vastukaja leidnud.

Trükitöösturite kongressiga ühel ajal peetakse ära ka Eesti trükitööde näitus, mis trükitööstuse ringkondadele samuti ka laiematele rahvakihtidele palju huvitavat ja õpetlikku võiks pakkuda.

Tänades liikmeid kokkuhoiu ja ühise asja ka-suks väljasoleku eest läinud aastal ning soovides edu ja jõudu käesolevaks, lõpetab ühingu esimees Fr. Uibopuu oma kokkuvõtliku ülevaate.

Rahaline aruanne, mis ühingu kirjatoimetaja poolt kokku seatud ja koosolijatele juba varem tuttavaks tehtud, on revisjonikomisjoni poolt kinnitatud ja omab järgmise kuju:

Kahju ja kasu arve:

Debet.	
Mitmesuguste arve puudujääk	Kr. 67.39
Bilansi arvele kantud	„ 1335.29
	Kr. 1402.68
Kredit.	
Liiknemaksud 1929. a. eest	Kr. 1032.35
Hoiusummade %	„ 370.33
	Kr. 1402.68
Bilans 1. jaan. 1930.	
Aktiva.	
Kassas raha	Kr. 535.46
Eesti Panga aktsiad	„ 650.—
Inventar	„ 699.66
Krediitpangas jooksva arvel	„ 1317.—
„ tähtajal arvel	„ 4000.—
Debitorid	„ 48.60
	Kr. 7250.72
Passiva.	
Varandus 1. jaan. 1929. a.	Kr. 5915.43
Juurekasv 1929. a. tegevusest	„ 1335.29
	Kr. 7250.72
Aruanne võetakse esitatud kujul peakoosoleku poolt vastu.	
Eelarve 1930. aastaks on juhatus poolt kokku seatud järgmises ulatuses:	
Tulud.	
Liiknemaksudest	Kr. 1100.—
Panga %	„ 400.—
	Kr. 1500.—
Kulud.	
Kantselei kuludeks	Kr. 100.—
Asjaajamise kuludeks	„ 60.—
Kulud kongressi ja trükitööde näituse puhul	„ 600.—
„Eesti Graafika“ väljaandmise katteks	„ 250.—
Ülejääk	„ 490.—
	Kr. 1500.—

Peakoosolek esitatud eelarvet arutades leidis, et väljaminekud, mis ühenduses kongressiga ja näitusega, liig tagasihoidlikult arvestatud ning suu-rendas selleks määratud 600-kroonilist summat Kr. 400.— võrra, kusjuures 490-krooniline ülejääk vähe-nes 90 kroonini. Teiste summade kohta võttis koos-olek jaatava otsuse.

Juhatusse valitakse ühel häälrel tagasi kõik endised juhatus liikmed, mis järele juhatus koos-seis 1930. a. on järgmine: Fr. Uibopuu, A. Veiler, Th. Käärrik, A. Silberhand, J. Zimmermann, A. Blaubrik, K. Reimann.

Samuti valitakse revisjonikomisjoni vanad liik-med ühel häälrel tagasi ja nimelt: V. Ehrenpreis, Ed. Kitzel, M. Kristin.

Kongress. Eesti Graafika- ja Raamatuköitmis-tööstuse Ettevõtjate Ühingu juhatus on naaber-maade — Soome ja Läti — trükitöösturitele ette-paneku teinud sel 1930. aastal ära pidada ühust trükitöösturite kongressi. See ettepa-nek on naabrite juures sooja vastukaja leidnud, ning arvestades naabrite seisukohaga määrati kong-ressi ajaks 31. mai, 1. ja 2. juuni, kuna kongressi kohaks jääb Tallinn.

Juhatus esimees sellest teatades, tutvustab koosolijaid üldjoontes kongressi kavaga (Juhat. prot. nr. 1, 22. II 1930), mis kõikide heakskiit-mist leiab.

Näitus. Kongressiga ühel ajal on otsustatud korraldada üldine eesti trükitööde näitus. Siinjuures pole väljamindud võistluse seisukohast ettevõtete vahel, vaid selle näitusega tahetakse pakkuda või-malikult laialdasemat ülevaadet eesti trükitööstuse edenemisest aegade jooksul ja tema tänapäisest tasapinnast. Näitus on odavamaksuline ja selle tõttu kättesaadav kõigile.

Korraldaja — Eesti Graafika- ja Raamatuköit-mistööstuse Ettevõtjate Ühing — loodab, et niisugune üldine trükitööde näitus peaks palju huvit-tavat ja õpetlikku pakkuma kõigile rahvale, eriti aga õppivalle noorsoole.

Koosolek kiidab juhatus sammud näituse eel-tööde asjus heaks.

Ajakirja väljaandmise küsimus. Ühingu esi-mees paaril sõnal selgitab oma ajakirja vajadust, tuues ette juhtumisi, kus ajakirja puudumine isegi teatavat piinlikkust võib välja kutsuda, näit. läbi-käimisel välismaade trükitöösturitega, kellel oma ajakirjad olemas. Ajakiri, mis kavatsetud võima-likult kokkuserutuna ja kõigest kuus korda aas-tas välja anda, ei peaks ka suuri kulusid ühin-gule tekitama, pealegi on graafikatööstuse juhtide ühing „Poligraaf“ omalt poolt selle väljaandmist otsustanud toetada. Koosolijad ühel meelel toeta-vad seda kavatsust ja see otsustatakse jaatavalt.

Jooksvate küsimuste all otsustatakse:

- 1) valmistada kongressimärk, jättes ülesande täitmise härra Th. Kääriku ja Riigitrükikoja kunstnikkude hooleks.
- 2) Kinnitatakse juhatus otsus Rahvusvahelise trükitöösturite liidu liikmeks astumise ja liidu liikmemaksu maksmise asjus. —nn.

„Eesti Graafika“ II vihk ilmub maikuu lõpupoolel, kongressi ja näituse eel.

Graafikatööstuse juhtide ühing „POLIGRAAF“

Järjekorraline aasta-peakoosolek peeti ära 23. märtsil 1930. a. kell 11 e. l. „Ühisklubi“ ruumides. Kokku on tulnud 18 liiget.

Päevakorras: 1) koosoleku juhataja ja kirja-toimetaja valimine; 2) 1929. a. aruande kinnitamine; 3) valimised põhikirja järele; 4) ajakirja küsimus; 5) 1930. aasta eelarve; 6) koosolekul tekkinud küsimused.

Esimehe koh. täit. O. Kangro avab koosoleku. Juhatajaks valitakse E. Hakkaja, protokollkirjutajaks üh. sekr. P. Treumann.

1929. aasta aruanne, mis laekur E. Roosiku poolt kokkuseatud ja revisjoni komisjonilt läbi vaadatud, võetakse peakoosoleku poolt vastu.

Aruande järele üh. varanduslik seis 31. det. 1929. a. on järgmine:

	Aktiiva.	
Kassas raha	Kr.	46.07
Krediitpangas jooksva arvel	„	476.—
Debitorid	„	16.—
Rinnamärgid	„	64.—
Inventar	„	5.85
	Kr.	607.92

	Passiiva.	
Puhas kapital	Kr.	607.92

Juhatusse valitakse ühel häälel tagasi vanad liikmed: E. Roosik, Joh. Mõttus, P. Treumann, O. Kangro, kuna G. Kiens 13 häälega uueks juhatusse liikmeks juure valitakse. Juhatusse kandidaatideks hääle enamuse järele jäid: A. Tuvik — 12 hääle, E. Hakkaja — 10 h., V. Schmidt — 8 h.

Revisjonikomisjoni valitakse ühel häälel tagasi vanad liikmed: J. Veikesaun ja E. Isok ning uueks liikmeks O. Kõtsi 16 häälega. J. Preast jäi rev. kom. kandidaadiks.

Ajakirja väljaandmise küsimus, mida kavatakse teostada ühiselt Eesti Graafika- ja Raamatuköitmis-tööstuse Ettevõtjate Ühinguga, ja mille kohta läinud aasta peakoosolek põhimõtteliselt nõusoleva seisukoha võttis, ei tekita vaieldusi ega mõtete lahkuminekut ja see otsustatakse jaatavalt.

Eelarve 1930. aastaks, mis juhatuselt kokku seatud ja revisjonikomisjon heaks kiitnud, võetakse peakoosoleku poolt vastu järgmisel kujul:

	Tulud.	
Liikmemaksudest	Kr.	480.—
Juhuslikud sissetulekud ja panga %	„	30.—
	Kr.	510.—

	Kulud.	
Ajakirja „Eesti Graafika“ toetuseks	Kr.	120.—
Mitmesugused kantselei kulud	„	50.—
Ülejääk	„	340.—
	Kr.	510.—

Koosolekul tekkinud küsimuste all arutatakse pikemalt võimalusi ja tingimusi, mis ühenduses üh. liikmete elukinnitusega kollektiivsel alusel. Juhatus on selles suhtes mõne kinnitusseltsiga läbirääkimisi pidanud ja sealst vastavad tingimused ja tariifid saanud. Koosolijad ilma erandita kiidavad selle juhatusse algatuse heaks, avaldades lootust, et juhatus selles suunas edasi töötades kinnituse küsimuse kõige lähemas tulevikus lahendab.

Ühingu laekur „tabades momenti“ teatab koosolijatele, et kassas on 11 kr. 10-sendiline „auk“, mis tekkinud ühingu traditsioonilise perekonnaõhtu korraldamisest 18. jaan. 1930. See täidetakse koosolijate poolt silmapilkselt ja mitmekordselt, nii et kassameister sunnitud on uue küsimusega esinema: mida teha ülejäägiga?

Kell 2 lõpetatakse peakoosolek, kuna liikmed heatujuliselt paar tundi koos viibivad, püüdes otsusele jõuda, mida teha kokkupandud summa ülejäägiga.

*

Juhatusse koosolekul 1. aprillil 1930. a. jaotasid liikmed ametid oma vahel: Joh. Mõttus — esimeheks, G. Kiens — abiesimeheks, P. Treumann — sekretäriks, O. Kangro — abiks, E. Roosik — laekuriks.

Samal koosolekul võeti vastu otsus, mille järele ilma tungiva põhjuseta koosolekule hiljaks jääjad juhatusse liikmed järgmiselt trahvi maksavad: kuni ¼ tundi — senti, üle ¼ tunni 10 s., üle ½ tunni 20 s., üle ¾ tunni 30 s., üle 1 tunni 50 s.

*

Juhatusse koosolekul on igal teisipäeval kell ½7 „Ühisklubi“ ruumides, Pikal uul. nr. 42.

—nn.

Härrasid graafikatööstureid ja selle ala tehnilisi jõude palutakse ülesmärkida kõik, mis koha peal tähelepanuväärset sünnib ja millel ei puudu üldine huvihülg ning seda lahkelt ajakirja „Eesti Graafika“ toimetusele saata. — Tallinn, A.-S. „Ühiselu“ trükikoda, P. Treumann.

„E. Gr.“ nr. 1 kaasandeks.

Riigitrükikoja kolmevärvitrükk kunstn. K. Mägi maali Veneetsia järele. Kliseed selle pildi jaoks on valmistatud Riigitrükikoja tsinkograafia osakonnas. Kui saaksime üle kunstrükkipaberi ja värvi küsimusest, siis oleksime nii kaugel, et võiksime välismaade paremate värvitrükikipiltide kõrvale seada juba samaväärsed omamaa trükikööd.

Tall. Eesti Kirjastusüh. „Päevalehe“ trükikoja poolt kaks värvitrükis ärikaart, mis kujult ja kokkuseadelt praegusaja maitset alla kriipsutavad.

Graafikatööstuslik ajakiri „EESTI GRAAFIKA“ ilmub 6 korda aastas ja maksab terve aasta peale Kr. 1.50, postiga saates 30 senti kallim; üksiknumber 25 senti.

Kuulutused: ¼ lhk. Kr. 20.—, ½ lhk. Kr. 10.—, ¼ lhk. Kr. 5.—.

Sisu eest vastutaja: Dir. Fr. Ulbopuu; tegevtoimetaja ja tehniliste artiklite eest vastutaja Paul Treumann. Ajakirja jaoks määratud kirjad ja suudised samuti ka lehe tellimised adresseerida: Tallinn, A.-S. „Ühiselu“ trükikoda, Pikk uul. 42 „Eesti Graafika“.

GRAAFIKA TÖÖSTUSE AGENTUUR

J. Blumenfeldt

TALLINN, KLAASINGI 3-A

Võtab tellimisi vastu ja valmistab kunstinoüete kohaselt kunstnik Edmund Arnold Blumenfeldt'i juhatusel igasuguseid kavu, skeeme, plakaate, etikette, raamatukaasi, kirjapäid, vabrikumärke, ilustusi, klisheid, jooniseid, ühe- ja mitmevärvilisi kaubareklaame j.n.e. j.n.e.

KARL KRAUSE

MASINAVABRIK
LEIPZIGIS

**Igasugused
masinad**

PABERI, SOONILISE PAPI
(WELLPAPPE), PABERIST
KOTTIDE JA KIRJAÜMBRI-
KUTE VALMISTAMISEKS

**Trükikodade, offseti,
litoograafia, sügav-
trüki jne. sisseadad**

AINUESINDAJA

J. HÜLB, Tallinn, Maakri 22-9

TELEFON 308-09 ja 20-09

Vastutulelik ja korralik teenimine

KARTONAAASHI JA RÄÄMATUKÕITMISE
TÖÖSTUSE JAOKS

MASINAD
KÕRGES HEADUSES

**TRÜKIKOJA
SISSESEADETE
ERITÖÖSTUS**

E. Antov

**Tallinn
Drevingi 25**

VALMISTAB
KORRALIKULT JA
ASJATUNDLIKULT
IGASUGU
LADUKASTE
REGAALE JNE.

NÕUDKE HINNAKIRJU!

AINUS SARNANE ERITÖÖSTUS EESTIS!

EESTI
TRÜKIVÄRVI VABRIK

Louis Nicot

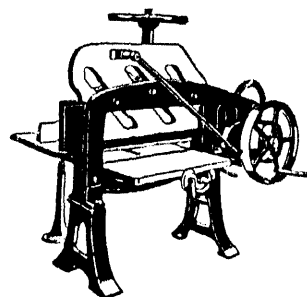
Tallinn, Vabriku tän. 12
Telefon 28-58

SOOVITAB EESTIS VALMISTATUD
TRÜKIVÄRVE TYPO-LITO JA OFFSETI
JAKS, VALTSIMASSET JA TYPO-LITO
VÄRNITSAT

H. Reinsberg

Tallinn, Wana Wiru 13 :: Telefon 10-88

Igasuguste trükimasinate täieline parandamine
ja ülesseadmine / Mugade teritamine erilisel
automaat masinal trüki- ja köitekodadele, papi-
ja farbitöökodadele / Iga tellimine täidetakse
kiirelt ja asjatundlikult, ka väljaspool Tallinna

Minute suurem
graafika masinate
montaastöökoda

HEIDELBERGER DRUCKAUTOMAT

KESTVUSSAAVUTUS

3000

TRÜKKI TUNNIS

KAHEKORDSE ALLALASKEGA

6000

TRÜKKI TUNNIS

TEMA SUURENDAB TEIE
PRODUKTSIOONI KOLME-
KORDSELT, KUSJUURES
POOLITAB TEIE KULUD

ÄRGE VIIVITAGE TELLIMI-
SEGA, SEST IGA PÄEV
ILMA „HEIDELBERGER
DRUCKAUTOMAT'ITA“
ON TEIE PUHAS KAHJU!

NÕUDKE ESINDAJALT

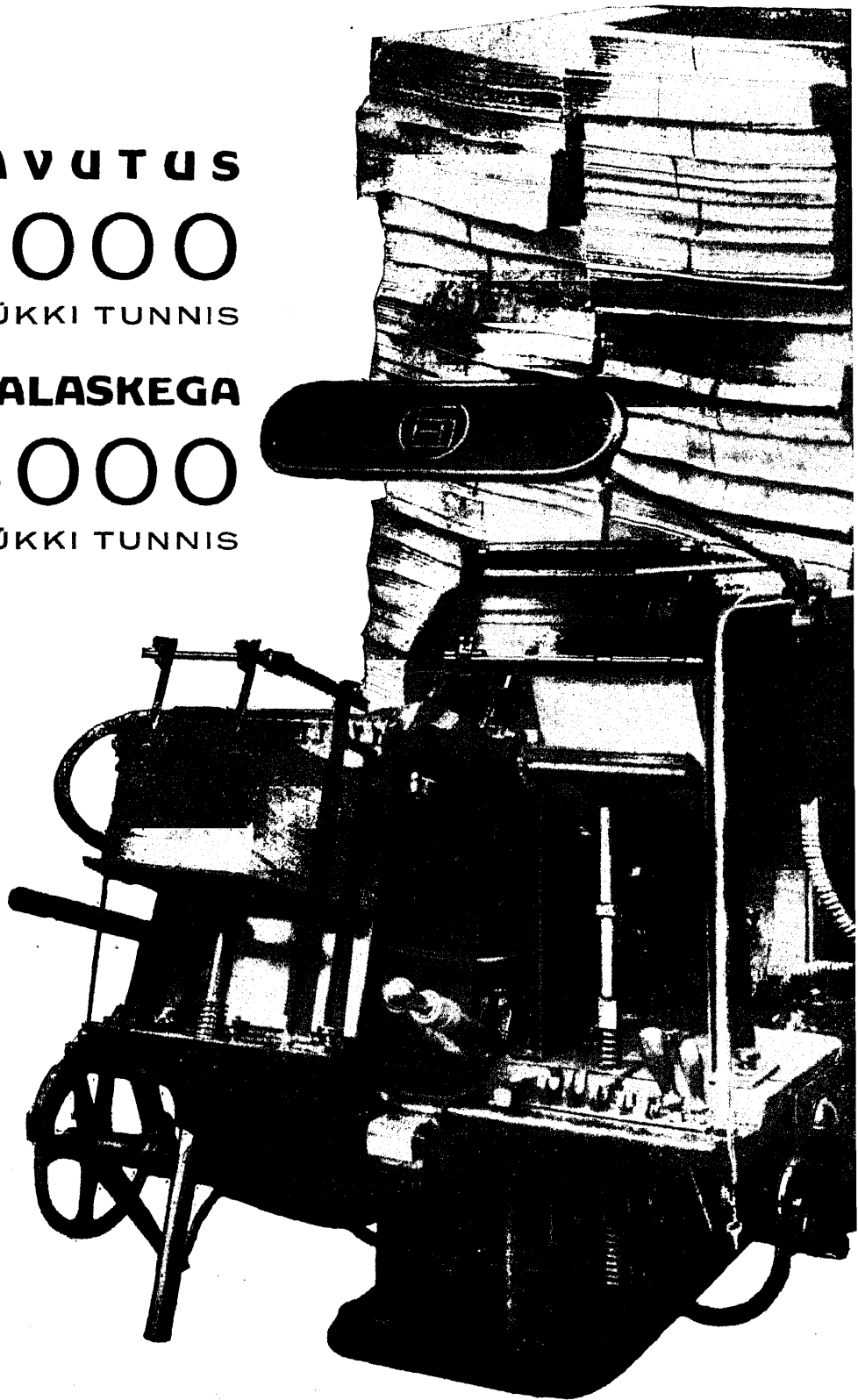
DEMONSTREERIMIST

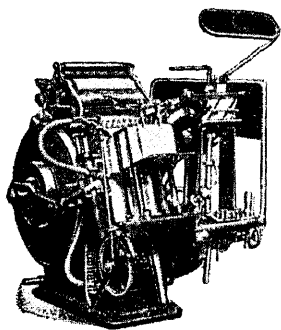
SCHNELLPRESSENFABRIK A.-G. HEIDELBERG

AINUESINDUS JA LADU:

HERBERT
F. DUNKEL & Ko.

TALLINN, LAI 1, TEL. (2)30-85

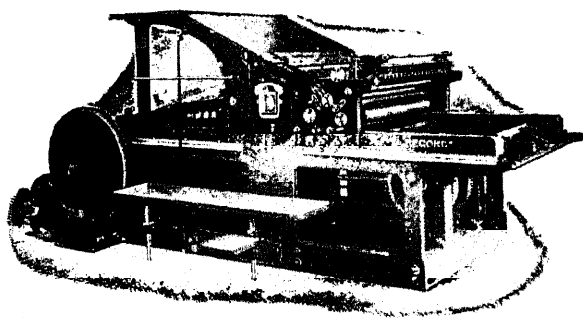
Heidelberger Druckautomat

Kõige odavamate hindadega ja soodsamatel tingimustel ostate kõik tarvisminevad masinad ja tarbed, nagu:

**Trükikojad
Kõitekojad
Tsinkograafiad**

AINULT ESIMISE JÄRGU KAUP
Tellimised täidetakse kiirelt ja korralikult
Nõudke pakkumisi! • Need ei kohusta

GRAAFILISEST SPETSIAALARIST

HERBERT F. DUNKEL & KO, TALLINN

LAI 1 • TEL. (2)30-85

Osakonnad: Soomes ja Lätis

Kiirpressid „RECORD“, „PNEU-RECORD“
 Kahetuurikiirpress „ULTRA-RECORD“
 Offsetmasin „ORIGINAL MANN“
 Automaattigel „HEIDELBERGER DRUCKAUTOMAT“
 Poolautomaattigel „SPIESS“
 Tiigelpressid „ZEUSS“
 Bostonpressid
 Korrektuurpressid
 Stereotüüp-sisseseaded
 Raamatuõmblemise masinad
 Traatimise masinad
 Ladumise masinad „TYPOGRAPH“
 Lineerimise masinad
 „DULIMA“, „SILIMA“, „Kleine REINHARDT“
 Automaat allalaskes aparaadid
 „MARATHON“, „RATIONELL“
 Kiirpaberilõikemasinad „OPTIMA“, „STANDARD“
 Paberilõikemasinad
 Pappikäädid
 Perforeerimise masinad
 Kuldamise pressid
 Noateritamise masinad
 Pakkpressid
 Stantsimise masinad
 Öösamise masinad
 Karbitööstuse masinad
 Rits-rill- ja nuutmasinad
 Reproduktiooni aparaadid
 Numeraatorid, poognalugejad
 Ladumise masina metalli iga tüüpi masina jaoks
 Kirjatähed, täitematerjal, vaskjooned, ilustused
 Vasktähed
 Laudikud (ladumise laevad)
 Rivikud (ladumise konksud)
 Vormi kinnitamise lukud
 Spahtlid, värvinoad
 Naasklid, pinsetid
 Bensinikannud
 Vihutraat igas numbris
 Masinapaelad
 Masinarihmad nahast
 Oeser-Folien
 Liitokivid
 Nahkvaltsid
 Bims kivid, mustad-valged
 Vilt, vahariie, svanboy
 Berliini ülekandepaber
 Transparent ülekandepaber
 Lihvimise kuulid
 Offsettsink
 Offsetkummid
 Värvilisandused:
 „Seccoprestol“, „Duratiin“, „Perfektal“,
 „Goldol“, „Siccativ“, „Defensorin“
 Kuld ja alumiinium pronks
 Värnits igas paksuses
 Trükivärvid igaks otstarbeks
 „ORIGINAL FELIX BÖTTCHER“
 valtsimasse igas kõvaduses
 Autotypie tsinki
 Emulsiooni „Sillib-Brückmann“
 Kalailm „Le Page“
 Poognalambi söed
 Kilshee naelad
 Stihelid
 ja kõik muud graafikatööstusse kuuluvat materjali